

הלכות נטילת ידיים לסעודה - ד

כלי הכשר לנטילת ידיים

משנה פ"ה מ"ז

נקבה ... מן הצד ... המים שבתוכה כשרים.

שוע"ר סי' ד מהדורא בתרא

א ולהתקדש בקדושתו של מקום ברוך הוא על ידי זריקת מים טהורים מן הכלי, ככהן המקדש ידיו מן הכיור.

שוע"ר סי' קנט

א אין נוטלין לידיים אלא מכלי, שסמכו טהרת ידיים על הזאת מי חטאת, או על קידוש ידיים ורגלים במקדש, שהיו צריכים כלי, שבקידוש ידיים ורגלים נאמר ועשית כיור וגומר ורחצו ממנו וגומר, ובמי חטאת נאמר ונתן עליו מים חיים אל כלי.

ב כל הכלים כשרים, אפילו כלי גללים כלי אבנים כלי אדמה שאינם חשובים כלים לענין טומאה.

ג צריך שיהא הכלי מחזיק רביעית, ואם אינו מחזיק רביעית אין נוטלין ממנו לידיים אפילו רוצה למלאותו ב' וג' פעמים.

ד ואם ניקב בכונס משקה, דהיינו שאם ידחקו אותו לתוך מים יכנסו המים בתוכו דרך הנקב, והוא גדול מנקב שהמשקין שבתוך הכלי יוצאים בו אז בטל מתורת כלי.

ואין נוטלין ממנו לידיים אפילו אם הוא מחזיק רביעית מן הנקב ולמטה, אם נוטל דרך פיו למעלה, כי מה שממנו מן הנקב ומלמעלה אינו חשוב כלי, ונמצא שאין המים באים על ידו מהכלי.

(ואפי' אין בו מים אלא מהנקב ולמטה, מכל מקום כששופכם על ידיו דרך פיו הם באים על ידיו מכח דבר שאינו כלי, שמכח הכלי לא היו באים שם על ידיו שהן סמוכות לפי הכלי, דהיינו שאם מה שהוא למעלה מהנקב לא היה כלל והיו המים שופכים מלמטה ממקום שהנקב שם לא היו שופכים על ידיו כלל אם היה אוחו ידיו במקום שאוחז עכשיו סמוך לפי הכלי כששופך למעלה דרך פי הכלי...). ואם נוטל דרך הנקב מותר בכל ענין, כיון שמחזיק רביעית ממנו ולמטה. ואין צריך לומר אם שבר והסיר מה שלמעלה מהנקב.

ה אם אינו יכול לקבל רביעית אלא על ידי סמיכה, לדברי הכל אין נוטלין ממנו, אפילו הוא שלם, אם מתחילתו נעשה לקבל שלא על ידי סמיכה ואחר כך נפחת קצת במקום מושבו שאין בו נקב.

ט כלי שמתחילתו תקנוהו כך שאינו יכול לעמוד בלא סמיכה, ואין משתמשין בו אלא על ידי סמיכה, אינו בטל מתורת כלי מפני זה, כיון שלכך נעשה מתחילתו וזה עיקר תשמישו.

י לפיכך כלי שהוא מלא נקבים מתחתיו ופיו צר מלמעלה וכשמניח אדם אצבעו עליו אין המים יוצאים וכשמסירה המים יוצאים מותר ליטול ממנו אף על פי שאינו מחזיק כלום שכיון שעשוי לקבלה בענין זה וזה עיקר תשמישו נקרא כלי.

אבל כל דבר שלא נעשה לקבלה אין מועיל לו מה שלכך נעשה מתחלתו וזה עיקר תשמישו, כגון קנקנים שאינם שוים למעלה אלא בולט מהם כמו דד ששופכים דרך שם, והוא גבוה יותר מהכלי (או ששפתי הכלי עצמן אינם שוין אלא גבוהים מצד אחד ונמוכים מצד אחד, או שיש בהם חדודים יוצאים ויש בין חידוד לחבירו ככונס משקה, אין נוטלין במקום הגבוה אלא במקום הנמוך). ואין צריך לומר בקנקנים שיש בהם נקב בצדיהם סמוך לפיהם, שאין נוטלין מהם אלא דרך הנקב, שמהנקב ולמעלה אין עליהם תורת כלי אף על פי שכך נעשו מתחילתם, הואיל ואינם עשויים לקבלה מהנקב ולמעלה.

אבל כלי שיש בו ברזא למטה מותר ליטול ידיו ממנו על ידי הסרת הברזא, אף על פי שהמים באים מלמעלה מהנקב, הואיל ונעשה מתחלתו לקבל על ידי ברזא וזה עיקר תשמישו.

יז אבנים הקבועים בכותל שחקק בהן בית קיבול ותיקן להם ברזא, אין ליטול מהן לידיים, שכיון שהם קבועים בכותל לעולם הרי הן ככותל, ואין שם כלי עליהן אף על פי שעשה להן בית קיבול. אבל אם חקק להן בית קיבול תחלה ואחר כך חיברן בכותל, נוטלין מהן, הואיל והיה עליהן שם כלי בתלוש. וכן כלי המחובר לקרקע נוטלין ממנו. והוא שיש לו ברזא ונוטל דרך ברזא שמסירה בכל שפיכה ושפיכה, שזו נקראת נטילה מכח נותן.

סדר נטילת ידיים לסעודה

יד כל כסויי הכלים שיש להם בית קיבול, אפילו הם מחזיקים רביעית ויותר פסולים לנטילת ידיים, שמאחר שלא נעשו לקבלה אין עליהם שם כלי לענין נטילת ידיים. ואפילו אם רגילין ליתן לתוכן מעט משקה לפרקים